

Телеком Србија

Предузеће за телекомуникације а.д.

Београд, Таковска бр. 2

ДЕЛОВОДНИ БРОЈ: 543887/1-2019
ДАТУМ: 06.12. 2019. године

Република Србија
Регулаторна агенција за електронске
комуникације и поштанске услуге
Београд

БРОЈ: 1-03-3400-5/19-2
ДАТУМ: 06-12-2019

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

РЕГУЛАТОРНА АГЕНЦИЈА ЗА ЕЛЕКТРОНСКЕ КОМУНИКАЦИЈЕ И ПОШТАНСКЕ УСЛУГЕ

ПАК 106306 11103 Београд
Палмотићева бр.2

ПРЕДМЕТ : Јавне консултације о нацрту Правилника о обрачуну трошковно заснованих цена по моделу дугорочних инкременталних трошкова

Поводом јавних консултација објављених на званичној Интернет страни Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге (у даљем тексту: Агенција) 06.11.2019. године, у вези са нацртом Правилника о обрачуну трошковно заснованих цена по моделу дугорочних инкременталних трошкова (у даљем тексту: Нацрт Правилника), износимо следеће.

I

У образложењу разлога за доношење Правилника наведено је : „Овим правилником се уводи у примену трећи модел, односно модел дугорочних инкременталних трошкова (LRIC), који је, поред постојећа два модела, трећа развојна фаза у области обрачуна трошкова и учинака“.

Чланом 68. став 7. Закона о електронским комуникацијама („Сл. гласник РС“, бр. 44/2010, 60/2013 - Одлука УС РС 62/2014 и 95/2018 други закони - у даљем тексту : ЗЕК) прописана је обавеза Агенције да утврди и објави начин примене трошковног рачуноводства, који најмање садржи основне групе трошкова и правила расподеле тих трошкова, те да ангажује независног ревизора ради годишње провере усклађености трошковног рачуноводства оператора са ЗТС са прописаним начином примене трошковног рачуноводства.

Нацрт Правилника не регулише трећи модел трошковног рачуноводства који ће примењивати оператор са ЗТС, већ је Агенција прописала трошковни модел који ће сама примењивати, уз обавезу оператора са ЗТС да Агенцији доставе неопходне улазне податке.

Агенција има право да, сагласно члану 68. став 6. ЗЕК-а, приликом утврђивања трошкова делотворног пружања услуга, примени другачију методологију трошковног рачуноводства од оне коју примењује оператор са ЗТС, али тиме се не може довести у питање право/обавеза Оператора са ЗТС да, користећи прописано трошковно рачуноводство, сноси терет доказивања да цене његових услуга произлазе из трошкова, укључујући повраћај улагања по разумној стопи, тј. да на захтев Агенције достави детаљно оправдање својих цена како је то све и прописано одредбама члана 68. ЗЕК-а.

G. Jelenc
V. Ilich
10.12.2019.

Дакле, уколико је циљ Агенција да у примену уведе и трећи модел, односно модел дугорочних инкременталних трошкова (LRIC), пре свега треба да пропише да тај модел у складу са наведеним одредбама ЗЕК-а примењују оператори са ЗТС, и то или изменама и допунама важећег Правилника о примени трошковног принципа, одвојених рачуна и извештавању од стране оператора са значајном тржишном снагом у области електронских комуникација, или доношењем новог правилника.

II

Што се тиче самог LRIC модела посебно напомињемо да ЗЕК не оставља могућност искључиве примене такозваног „bottom-up“ модела зато што оператор за ЗТС, сходно члану 68. став 5. ЗЕК-а има право на повраћај улагања по разумној стопи. „Bottom-up“ модел, по својој суштини, калкулише трошкове хипотетичке мреже коју би користио (непостојећи) ефикасни оператор и који немају никакве везе са стварним трошковима (улагањима) које има оператор са ЗТС.

У прилог наведеном је и члан 68. став 4. ЗЕК-а који прописује да се приликом одређивања мера из става 3. истог члана, посебно води рачуна о претходним улагањима оператора са ЗТС, подстицању даљих улагања и могућности повраћаја улагања по разумној стопи, с обзиром на повезане ризике.

III

Предлажемо да се у Нацрту Правилника остави могућност оператору са ЗТС да, поред „bottom up“ модела који прорачунава Агенција, развије и прорачуна „top down“ модел и резултате достави Агенцији. У том случају би резултати модела који развије оператор са ЗТС би представљали допуну, помоћни алат, односно додатне улазне податаке за подршку процесу одлучивања о ценама регулисаних услуга.

Предложени „top down“ је могуће уредити по следећим принципима:

- Навести у Правилнику да оператор са ЗТС може развити „top down“ LRIC модел, који у том случају мора да буде заснован на прихваћеним принципима LRIC методологије, ЕУ регулативи и најбољој индустријској пракси, а по потреби ревидиран од стране екстерне ревизије (нови члан или допуна члана 12. у коме се наводе различити модели и варијанте који се користе у прорачунима);
- Модел који развија и прорачунава оператор са ЗТС може бити употребљен као извор података за „bottom up“ модел, оператор мора омогућити приступ, увид и образложење података Агенцији (допуне чланова 84. и 85.);
- Резултати модела које оператор са ЗТС доставља Агенцији, могу бити искоришћени као улазни подаци у одлучивању о ценама регулисаних услуга (члан 87.), као што и у досадашњој пракси резултати модела нису директно пресликавани на цене већ је Агенција примењивала различите методе у одлучивању о ценама (различити распони трошкова и WACC стопа, benchmarking);
- Може се предвидети обавеза или могућност екстерне ревизије, по узору на члан 45. Правилника о примени трошковног принципа, одвојених рачуна и извештавању од стране оператора са значајном тржишном снагом у области електронских комуникација уз омогућен увид Агенције у модел.

Сматрамо да би прорачун „top down“ LRIC модела од стране оператора са ЗТС на начин који би био транспарентан, прецизан и заснован на реалним подацима, допринео свеобухватном увиду Агенције у трошкове, цене коштања и профитабилност појединих услуга и тржишта у целини.

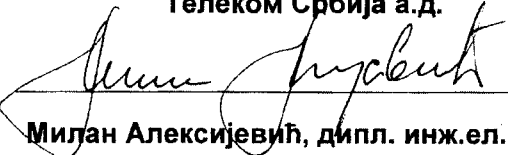
Методологијом модела описаном у Нацрту Правилника детаљно се разрађује неколико елемената мреже и њихово димензионисање, што јесте кључно за прорачун инкременталних трошкова услуга терминације, али све остале пратеће трошкове (оперативне и капиталне) укључује као фиксиран проценат од укупних трошкова. Наведено у реалном пословању често није случај без обзира на ефикасност оператора и може унети значајне непрецизности у прорачун. Коришћење већег броја доступних алата у складу са принципима LRIC методологије и сагледавање резултата различитих варијанти LRIC методологије („top down“ и „bottom up“) омогућило би Агенцији да у процесу одлучивања о ценама регулисаних услуга на располагању има више информација и прецизније податке.

Телеком Србија а.д. од 2008. године развија и прорачунава трошковне моделе уз константно унапређење методологије (FAC, HCA, CCA), софтверских алата и информационих система за подршку прорачуну.

Након више од 10 година рада у овој области акумулирано је велико искуство јединствено на нашем тржишту, развијени бројни ИТ системи за унапређење прецизности улазних података за модел и набављен је специјализован софтверски систем CostPerform. Овај софтверски пакет и стечено искуство наших запослених омогућавају имплементацију додатног модула за ефикасан прорачун LRIC модела по „top down“ принципу.

С поштовањем,

**ПОМОЋНИК
ГЕНЕРАЛНОГ ДИРЕКТОРА
Телеком Србија а.д.**

Милан Алексијевић, дипл. инж.ел. МВА